EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 5.1.2021
COM(2021) 1 final

2020/0372 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu ja assamblee koosolekutel

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu ja assamblee koosolekutel võetav seisukoht seoses süvamerepõhjas maavarade kasutamist reguleerivate eeskirjade (ISBA/25/C/WP.1) ning nendega seotud nõuete ja suuniste kavandatud vastuvõtmise ja rakendamisega.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Süvamerepõhjas maavarade kasutamist reguleerivate eeskirjade eelnõud

Süvamerepõhjas maavarade kasutamist reguleerivate eeskirjade (edaspidi „eeskirjad“) eelnõude eesmärk on võimaldada ettevõtjatel minna süvamerepõhja maavarade uurimiselt üle nende kasutamisele. Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni õigus- ja tehnilise komisjoni koostatud eeskirjade eelnõud edastati 2019. aasta märtsis ning praegu peab Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu nende üle läbirääkimisi. Eeskirjad on koostatud kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni (UNCLOS) XI osaga ja konventsiooni XI osa rakendamist käsitleva lepinguga. Eeskirjade eelnõudes nähakse ette, et teatavaid küsimusi tuleb käsitleda kooskõlas Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni organite koostatud nõuete ja suunistega või neid arvesse võttes. Nõuded on ettevõtjate ja Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni jaoks õiguslikult siduvad, samal ajal kui suunised on soovituslikud. Euroopa Liit on UNCLOSi osaline[1]. Vastavalt nõukogu 23. märtsi 1998. aasta otsuse 98/392/EÜ artiklile 2 kooskõlastavad liit ja selle liikmesriigid oma seisukohad Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni organitega III lisas esitatud menetluse kohaselt[2].

2.2. Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu koosolekud

Nõukogu on Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni täitevorgan. Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogus peetakse läbirääkimisi eeskirjade üle ja need võetakse vastu enne, kui need esitatakse 167 liikmest koosnevale kõrgeimale poliitilisele organile, Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni assambleele ning Euroopa Liidule lõpliku heakskiidu saamiseks. Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu kohaldab eeskirju ajutiselt, kuni assamblee need heaks kiidab. UNCLOSi osalisena on EL automaatselt Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni assamblee liige ja vaatleja Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogus, mis koosneb assamblee valitud 36 liikmest. Üldiselt peaks otsuste tegemine Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogus toimuma konsensuse alusel. Kui jõupingutustest hoolimata otsuse suhtes kokkuleppele ei jõuta, võetakse menetlusküsimusi käsitlevad otsused vastu kohalolevate ja hääletavate liikmete häälteenamusega ning sisulisi küsimusi käsitlevad otsused võetakse vastu kohalolevate ja hääletavate liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega. ELil kui vaatlejal

[1] Nõukogu 23. märtsi 1998. aasta otsus 98/392/EÜ, mis käsitleb 10. detsembri 1982. aasta Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni ja selle XI osa rakendamist käsitleva 28. juuli 1994. aasta lepingu sõlmimist Euroopa Ühenduse poolt (EÜT L 179, 23.6.1998, lk 1).

[2] Tavapärane menetlus seisukohtade esitamiseks ühenduse pädevusse kuuluvates küsimustes ning menetlus, mida reguleeritakse Euroopa Liidu lepingu V jaotisega küsimustes, mis kuuluvad Euroopa Liidu välispoliitika valdkonda.

ei ole Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogus hääleõigust. ELil on siiski Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni assamblees osalemise ja hääletamise õigus.

2.3. Eeskirjade kavandatud ajutine vastuvõtmine Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogus

Eeskirjade esimest eelnõud tutvustati Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu 23. istungjärgul 2017. aasta augustis. Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni õigus- ja tehniline komisjon ning nõukogu leppisid kokku ajakavas, mille kohaselt püütakse eeskirjade üle peetavad läbirääkimised lõpetada 2020. aastaks, kuid COVID-19 pandeemia tõttu lükati 2020. aasta juuliks kavandatud nõukogu 26. istungjärk edasi kuni edaspidise teatamiseni.

Kavandatavad eeskirjad on UNCLOSi ja UNCLOSi XI osa rakendamist käsitleva 1994. aasta lepingu kohaselt osalistele õiguslikult siduvad.

2.4 Eeskirjade kavandatud heakskiitmine Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni assamblees

Kui Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu lõpetab läbirääkimised eeskirjade üle ja saab need ajutiselt vastu võtta, esitatakse need eeskirjad läbivaatamiseks ja lõplikuks heakskiitmiseks Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni assambleele.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Kavandatud eeskirjad käsitlevad ka sisulisi küsimusi, mis kuuluvad ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 2 kohaselt liidu välispädevusse.

Eelkõige kuuluvad ELi pädevusse eeskirjade need osad, milles käsitletakse merekeskkonna kaitset. ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 2 ülesehitusest lähtudes on ELil igat üksikjuhtumit eraldi hinnates välispädevus. Esiteks seetõttu, et merekeskkonda käsitlevad UNCLOSi sätted on ette nähtud õigusaktiga, mille alusel liidu nimel UNCLOSiga ühineti[3]. Teiseks seetõttu, et liidu tegevus seoses kõnealuste eeskirjadega on vajalik selleks, et liit saaks teostada oma sisepädevust, näiteks uut keskkonnaalast pädevust. Lisaks tuleneb liidu välispädevus ka sellest, et mõned eeskirjade sätted võivad mõjutada ühisnorme või muuta nende kohaldamisala. Eeskirjade eelnõude (või nendega seotud nõuete ja suuniste) osad hõlmavad või võivad mõjutada ELi õigustikku (eelkõige seoses ELi teiseste keskkonnaalaste õigusaktide ja muude rahvusvaheliste lepingutega, mille täieõiguslik osaline EL on), mis annab nende konkreetsete osade suhtes ELile pädevuse ja mõne puhul ainupädevuse.

Sellest tulenevalt on ELil õigus võtta Rahvusvahelises Süvamerepõhja Organisatsioonis seisukoht käesolevas otsuses esitatud eeskirjade asjakohaste osade ning nendega seotud nõuete ja suuniste kohta. Lisaks eeldab lojaalse koostöö põhimõte liikmesriikidelt Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni menetlustes teataval viisil tegutsemist.

Tehakse ettepanek, et liidu nimel Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu ja assamblee koosolekutel võetav seisukoht kujundatakse kaheastmelist lähenemisviisi kasutades. Nõukogu otsuses sätestatakse liidu seisukoha peamised põhimõtted ja tegevussuunad ning seda kohandatakse seejärel igaks koosolekuks komisjoni koostatud mitteametlike dokumentidega, mida arutatakse nõukogu töörühmas.

Käesoleva otsusega integreeritakse UNCLOSi põhimõtted ning Euroopa rohelise kokkuleppe[4] ja bioloogilise mitmekesisuse strateegia[5] eesmärgid, nagu on nõutud nõukogu järeldustes

[3] Nõukogu otsus 98/392/EÜ.

[4] COM(2019) 640 final.

„2020. aasta järgse ülemaailmse bioloogilise mitmekesisuse raamistiku ettevalmistamine – Bioloogilise mitmekesisuse konventsioon“[6].

Õiguslik alus

3.1. Menetlusõiguslik alus

3.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et võetakse vastu otsused , millega „kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[7].

3.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu ja assamblee on kaks UNCLOSi artikliga 158 asutatud kolmest organisatsiooni peamisest organist.

Eeskirjad, mille Rahvusvaheline Süvamerepõhja Organisatsioon nõukogu peab ajutiselt vastu võtma, on õigusliku toimega aktid. Eeskirjade lõplik heakskiitmine Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni assamblees omab samuti õiguslikku toimet. Kavandatavad õigusaktid on rahvusvahelise õiguse alusel siduvad kooskõlas UNCLOSi artiklitega 145, 153 ja 162 ning UNCLOSi XI osa rakendamist käsitleva lepinguga.

Kavandatavad õigusaktid ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seega on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

3.2. Materiaalõiguslik alus

3.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab.

3.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud keskkonnapoliitikaga.

Seepärast on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 191.

3.3. Kokkuvõte

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikkel 191 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

---

5 COM(2020) 380 final.

6 https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15272-2019-INIT/et/pdf

7 Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

2020/0372 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu ja assamblee koosolekutel

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 191 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Liit sõlmis nõukogu 23. märtsi 1998. aasta otsuse 98/392/EÜ alusel Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni (UNCLOS) ja selle XI osa rakendamist käsitleva 28. juuli 1994. aasta lepingu (edaspidi „leping“).

(2) UNCLOSi artikli 162 lõike 2 punkti o alapunkti ii kohaselt võib Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu kuni assamblee heakskiidu saamiseni ajutiselt vastu võtta ja kohaldada organisatsiooni eeskirju ja korda ning nende muudatusi, võttes arvesse õigus- ja tehnilise komisjoni või teiste asjaomaste allorganite soovitusi. Nimetatud eeskirjade ja korraga reguleeritakse süvamerepõhjas loodusvarade geoloogilisi otsinguid ja uuringuid ning kasutamist, organisatsiooni finantsjuhtimist ja sisehaldust.

(3) Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu võtab oma eelseisvatel koosolekutel vastu süvamerepõhjas maavarade kasutamist reguleerivad eeskirjad.

(4) UNCLOSi artikli 160 lõike 2 punkti f alapunkti ii kohaselt võib Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni assamblee arutada läbi ja heaks kiita organisatsiooni eeskirjad ja korra ning kõik nende muudatused, mille nõukogu on artikli 162 lõike 2 punkti o alapunkti ii kohaselt ajutiselt vastu võtnud. Nimetatud eeskirjade ja korraga reguleeritakse süvamerepõhjas loodusvarade geoloogilisi otsinguid ja uuringuid ning kasutamist, organisatsiooni finantsjuhtimist ja sisehaldust.

(5) On asjakohane määrata kindlaks Euroopa Liidu nimel Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogus ja assamblees võetav seisukoht, kuna kavandatavad eeskirjad on liidule kui UNCLOSi ja selle XI osa rakendamist käsitleva lepingu osalisele siduvad.

(6) Samuti on asjakohane määrata kindlaks Euroopa Liidu nimel Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogus ja assamblees võetav seisukoht, kuna süvamerepõhjas maavarade kasutamist reguleerivad eeskirjad on liidule siduvad ja võivad otsustavalt mõjutada liidu õigusaktide sisu, eelkõige merekeskkonna kaitse valdkonnas.

(7) Merekeskkonna kaitse küsimustes on ELi ja selle liikmesriikide suhtes siduv ettevaatusprintsiip (ELi toimimise lepingu artikkel 191) ja ökosüsteemipõhine lähenemisviis (direktiivi 2008/56/EÜ artikli 3 lõiked 4 ja 5, artikkel 10 ning I ja VI

lisa; määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 2 lõige 3; direktiivi 2014/89/EL artikkel 5). See õigusraamistik õigustab liidu nimel võetava seisukoha sisu.

(8) Niivõrd kui liidu seisukoha väljendamine Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogus on piiratud tema vaatlejastaatuse tõttu, väljendavad liidu seisukohta liidu liikmesriigid, kes on Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu liikmed,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu nimel Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu ja assamblee koosolekutel võetav seisukoht on esitatud lisas.

Artikkel 2

Artiklis 1 nimetatud liidu seisukohta Rahvusvahelises Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogus väljendavad ja toetavad Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nõukogu liikmeks olevad liidu liikmesriigid alati, kui liidu seisukohtade väljendamine on tema vaatlejastaatuse tõttu piiratud.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile ja liikmesriikidele.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja